

คำนำ

ด้วย สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นหน่วยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพรวมถึงการสนับสนุนประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาอาชีพให้มีความทำงานทำสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เน้นเรื่องการมีอาชีพเพื่อการมีงานทำมีรายได้ จึงได้คัดเลือกวิชาทอผ้าขาวม้า เพื่อพัฒนาและต่อยอดมาจัดทำเป็นหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปได้

ขอขอบคุณวิทยากรวิชาชีพ และคณะดำเนินงานการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองที่ได้ร่วมพัฒนาหลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งสื่อต่างๆให้สำเร็จไปด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรเล่มนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อวิทยากรและผู้เรียนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเพชรบูรณ์

มกราคม 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าขาวม้า	1
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาทอผ้าขาวม้า	3
หลักสูตรวิชาทอผ้าขาวม้า	4
ความเป็นมา	4
จุดประสงค์การเรียนรู้	5
กลุ่มเป้าหมาย	5
ระยะเวลา	5
เนื้อหาหลักสูตร	6
การจัดการเรียนรู้	6
สื่อการเรียนรู้	6
การวัดและประเมินผล	6
การจบหลักสูตร	6
เอกสารหลักฐานการศึกษา	6
การเทียบโอนผลการเรียน	7
แผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรวิชาทอผ้าขาวม้า	8
ใบความรู้ ผ้าขาวม้า	10
ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์	11
ใบงาน ความเป็นมาของผ้าขาวม้า	12
ใบความรู้ คุณค่าจากผ้าขาวม้า	13
ใบความรู้ คุณประโยชน์จากผ้าขาวม้า	14
ใบความรู้ การบรรจุหีบห่อ	15
ใบงาน ความสำคัญของการบรรจุหีบห่อ	16
ใบความรู้ การคิดต้นทุน กำไร	17
ใบงาน การคิดต้นทุน กำไร	18
ใบความรู้ เรื่องการตลาด	19
ใบงาน ช่องทางการตลาด	20
แบบวัดประเมินผลการทอผ้าขาวม้า	21
แบบประเมินผู้เรียน	22
บรรณานุกรม	23
รายชื่อคณะผู้จัดทำหลักสูตร	24

หลักสูตรวิชาทอผ้าชาวม้า จำนวน 35 ชั่วโมง

ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการทอผ้าชาวม้า

อุปกรณ์การทอผ้าชาวม้า

1. ด้ายโทเร
2. ไหมประดิษฐ์
3. อุปกรณ์ปั่นด้าย
4. อุปกรณ์ควงด้าย
5. อุปกรณ์ชิงด้าย
6. ที่หวีด้าย
7. ที่เก็บตะกอ
8. กระสวย (ตัววิ่งด้าย)

ด้ายโทเร มีส่วนผสม โพลีเอสเตอร์ 65% คอตตอน 35% ทอลายขัด ด้วยเส้นด้ายที่มีความละเอียดค่อนข้างสูง จึงทำให้เนื้อผ้ามีความละเอียด นุ่ม สามารถระบายอากาศได้ดี ทำให้สวมใส่แล้วไม่ร้อน และยังมีคุณสมบัติในการซับเหงื่อได้ดีอีกด้วย

ไหมประดิษฐ์ เป็นผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ มีลักษณะคล้ายผ้าไหมธรรมชาติ มีคุณสมบัติบางเบา สวมใส่สบาย ระบายอากาศได้ดี และยับยาก เหมาะสำหรับสวมใส่ในอากาศร้อน ผ้าไหมประดิษฐ์มีหลายชนิด เช่น เรยอน โพลีเอสเตอร์ และสแปนเด็กซ์ แต่ละชนิดมีจุดเด่นและข้อด้อยแตกต่างกันไป

อุปกรณ์ปั่นด้าย (ภาษาอีสานเรียกว่า "ใน ") หรือท้องถิ่นอื่นเรียก หลา กงปั่นด้าย หลาปั่นด้าย เครื่องกรอไหม บางท้องถิ่นทางภาคเหนือเรียก กวง หรือ เผื่อน หรือเพียน ในหรือเครื่องปั่นด้าย เป็นเครื่องมือที่อาศัยหลักเกณฑ์ในเรื่องของล้อและเพลา ในสมัยโบราณเครื่องปั่นด้ายเรียกว่า " แว " มีลักษณะกลมใหญ่กว่าหัวแม่มือเล็กน้อย มีรูตรงกลางสำหรับเสียบไม้ปั่นด้าย ต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้เครื่องปั่นด้าย หรือ ใน ลักษณะทั่วไปของใน จะเป็นวงกลม ติดตั้งอยู่ระหว่างขาสองอันที่ทำจากไม้เนื้อแข็ง และมีหลักสอดเป็นคั่นสำหรับหมุนวงล้อ ส่วนขาติดตั้งอยู่บนส่วนหัวของฐานที่ทำด้วยไม้ท่อนยาวประมาณ 30 นิ้ว โดยที่ส่วนปลายของท่อนไม้จะมีเหล็กในสอดอยู่กับขาตั้งโดยโผล่เหล็กในออกมาไว้สำหรับเป็นที่สวมของหลอดไม้ไผ่ที่ทำเป็นที่กรอด้าย และระหว่างวงล้อจะมีสายพานทำด้วยเชือกโยงมาเพื่อหมุนเหล็กใน ดังนั้นเมื่อมีการหมุนเหล็กในก็จะหมุนไปด้วย

อุปกรณ์ควงด้าย เป็นเครื่องมือพื้นฐานสำหรับหวีเส้นด้าย หลังจากการตีเกลียวเป็นเส้นยาว ๆ แล้ว นำมาซึ่งเรียงเป็นแถบบนสะดึงหรือกรอบไม้สี่เหลี่ยม ใช้หวีด้ายหวีรูตไปมาเพื่อให้เส้นด้ายเรียบ ไม่เป็นขน จะช่วยให้เส้นด้ายเรียบเสมอกัน สะดวกในการทอเป็นสิ่งต่าง ๆ ด้วย

อุปกรณ์ซึ่งด้าย (ตัววิ่งด้าย) ส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นด้ายยืนและแบ่งด้ายเป็นหมู่ ๆ ตามต้องการ เพื่อที่จะพุ่ง กระสวยเข้าหากันได้สะดวก

ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการทอผ้าชาวม้า

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้ประชาชนได้มีอาชีพ ที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงมั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืน

สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีมนุษย์เราจะต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่าง ๆ

อาชีพการทอผ้าชาวม้า เป็นอีกหนึ่งอาชีพที่น่าสนใจสามารถเป็นอาชีพทางเลือก สร้างรายได้เสริม หรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรวิชาทอผ้าชาวม้า ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะงานศิลป์ มีความคิดสร้างสรรค์ การเลือกใช้แบบลวดลายสีเส้นการออกแบบ การตัดเย็บการคำนวณ ขนาดรูปแบบให้เหมาะสมกับงาน งานซ่อมบำรุงดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์และการบริการลูกค้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้ ที่มั่นคง และยั่งยืน อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า

1. ความเป็นมา

ภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งเหล่านี้กำลังจะทำให้ภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ ความเชื่อความสามารถของคนในท้องถิ่น ที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เลือนหายไปจากสังคมไทย ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าหากภูมิปัญญาเหล่านี้ถูกกลืนไปในสังคมแห่งทุนนิยม พื้นฐานความเข้าใจธรรมชาติที่มีมาแต่โบราณก็จะสูญไปตามกาลเวลา ภูมิปัญญาจึงมีความสำคัญในการสร้างความยั่งยืน ของสังคมพื้นบ้าน ที่เป็นสังคมของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน คนกับคน คนกับธรรมชาติ คนกับสัตว์ มีการพึ่งพิงความสามารถโดยใช้ความรู้จากประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา เป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงการแก้ปัญหา การปรับตัวเรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นต่อไป เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ อันสร้างให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมชาติ เผ่าพันธุ์หรือเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้สังคมมีความเห็นพ้องในหลักการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาจึงเป็นกำลังสำคัญ ในการสร้างความยั่งยืนของสังคมพื้นบ้านที่เป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่น ที่แฝงไปด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณีความเชื่อ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์อันเป็นสุนทรีย์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และแนวคิดแห่งภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้าน ศาสตร์และศิลป์ที่แสดงภูมิปัญญาของคนในแต่ละท้องถิ่น แฝงด้วยความผูกพันที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน รูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตผ้าทอ มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นและลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญ คือ การสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งการผสมผสานความปราณีตบรรจง

ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า ผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นภูมิปัญญาที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่แสดงผ่านทางลวดลายและเส้นสีผ้า ที่สอดแทรกความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าผ้าทอพื้นบ้านคืองานศิลปะที่เกิดจากความคิด เนื่องจากเมื่อความคิดต้องการมีที่อยู่อาศัยที่แน่นอนความคิดได้รวมตัวกันเป็นภาพอันเป็นนามธรรมเพื่อรอการถ่ายทอดให้เกิดเป็นรูปธรรมผ้าขาม้า เป็นผ้าที่คนไทยทั่วไปรู้จักกันดีในการใช้งานที่เรียกว่าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ ส่วนใหญ่ผู้ใช้จะเป็นเพศชายซึ่งโดยทั่วไปจะสามารถใช้นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด ผ้าขาม้า มีลักษณะเป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นผ้าสำหรับผู้ชายใช้นุ่งแบบลำลอง ความกว้างจึงเท่ากับระยะจากเอวถึงกลางหน้าแข้งผ้าขาม้าโดยมากทอเป็นลายตารางเล็ก ๆ นิยมใช้เส้นด้ายหลายสี ผ้าขาม้าในประเทศไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ซึ่งคำว่าผ้าขาม้า เป็นภาษาทางภาคกลาง ส่วนในภาคอีสานบางแห่งเรียกว่าผ้าแพรว ซึ่งมักจะได้รับการทอด้วยเครื่องทอผ้าที่เรียกว่า กี่ และจะทอเป็นขนาดยาวประมาณ 20-30 เมตร ต่อการทอแต่ละครั้งแล้วจึงตัดแบ่งออกเป็นผืน ผืนละ 1 วา หรือ ประมาณ 1 เมตรครึ่ง ส่วนในเรื่องของสีและลวดลายของผ้าขาม้าจะแตกต่างกันไปตามความนิยมของท้องถิ่นโดยทางภาคกลาง ผ้าขาม้าจะมีลวดลายเป็นตารางสก๊อต และภาคอีสานจะเป็นแบบตาเล็ก ๆ ถือว่าเป็นแหล่งสำคัญในการทอผ้าขาม้า ซึ่งชุมชนมีการทอผ้าขาม้าที่ถือเป็นอาชีพที่สำคัญของชาวบ้านภายใน

จังหวัดเพชรบูรณ์ อันมีแหล่งในการผลิตสำคัญที่ และได้มีการพัฒนารูปแบบสินค้าจากผ้าขาวม้า โดยมีการผลิตเป็นกระเป่ารูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากผ้าขาวม้าที่ผลิตขึ้น หากได้รับการพัฒนาในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ก็จะสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น และทำให้กลุ่มชุมชนมีรายได้เสริมนอกจากการทำไร่และทำนาส่งผลไปสู่ การทวนไปสู่การกลับคืนที่อยู่ เพื่อการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น โดยการนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาพัฒนาและ ประยุกต์ให้เข้ากับสังคม อันเป็นการสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชนนำไปสู่การพัฒนาและสร้างอัตลักษณ์ให้กับ ชุมชนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า โดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาอาชีพ และผลิตภัณฑ์ชุมชน จึงมุ่งเน้นการพัฒนาแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ในรูปแบบของงานกระเป่ารูปแบบต่าง ๆ โดยนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อการพัฒนาในรูปแบบของกระเป่าที่แสดง ถึงแนวคิดของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาผสมผสานเพื่อการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของบริบททางสังคม โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่สร้างเศรษฐกิจที่สมดุลให้กับชุมชน นำความรู้และทรัพยากรของชุมชนมา พัฒนาแนวคิดเพื่อการยั่งยืน การเป็นการสร้างความเข้มแข็งในกับชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายความเป็นมาของการทอผ้าขาวม้า
- 2.2 อธิบายวัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 อธิบายขั้นตอนการทอผ้าขาวม้า
- 2.4 ปฏิบัติการทอผ้าขาวม้าได้
- 2.5 อธิบายคุณค่าของผ้าขาวม้าได้
- 2.6 จัดหาหรือจัดทำการบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม
- 2.7 คิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายผ้าขาวม้าได้
- 2.8 อธิบายช่องทางการจัดการตลาดของผ้าขาวม้าได้

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

4. ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี	5	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	30	ชั่วโมง

5. เนื้อหาหลักสูตร

- 5.1 ความเป็นมาของผ้าขาวม้า
- 5.2 วัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 5.3 ขั้นตอนการทำผ้าขาวม้า
- 5.4 การปฏิบัติการทำผ้าขาวม้าได้
- 5.5 บอกคุณค่าของผ้าขาวม้าได้
- 5.6 การจัดหาหรือจัดทำการบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม
- 5.7 การคิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายผ้าขาวม้าได้
- 5.8 บอกช่องทางการจัดการตลาดผ้าขาวม้าได้

6. การจัดการเรียนรู้

การบรรยายให้ความรู้ การสาธิต การลงมือปฏิบัติ การอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ใบความรู้ แผ่นพับ
- 7.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
- 7.3 สื่อบุคคล เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญา
- 7.4 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

8. การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม

9. การจบหลักสูตร

- 9.1 มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
- 9.2 มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
- 9.3 มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

10. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

เกียรติบัตรออกโดยสถานศึกษา

11. การเทียบโอน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากจำนวนชั่วโมง และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเลือกสาระการประกอบอาชีพไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

(ลงชื่อ).....ผู้เขียนหลักสูตร
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ.....

แผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรวิชาทอผ้าชาวม้า

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดการกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ความเป็นมาของผ้าชาวม้า	1. อธิบายความเป็นมาของการทอผ้าชาวม้าได้	1. ความเป็นมาของการทอผ้าชาวม้า	1. วิทยากรอธิบายความเป็นมาของการทอผ้าชาวม้า	1. ใบความรู้เรื่องความเป็นมาของผ้าชาวม้า 2. รูปภาพ 3. สื่อออนไลน์	1. สังเกตความสนใจ 2. ซักถาม 3. การมีส่วนร่วม 4. ชิ้นงาน/ผลงาน	30 นาที	
2. วัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้	2. อธิบายวัสดุ อุปกรณ์ และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม	2. วัสดุ อุปกรณ์ และการเลือกใช้	1. วิทยากรอธิบายอุปกรณ์ในการทอผ้าชาวม้า 2. วิทยากรอธิบายวัสดุที่ใช้ประกอบการทอผ้าชาวม้า 3. ให้ผู้เรียนเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์	1. ตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์ 2. สื่อออนไลน์	5. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด	30 นาที	
3. ขั้นตอนการทอผ้าชาวม้า	3. อธิบายขั้นตอนการทอผ้าชาวม้าได้	3. ขั้นตอนการทอผ้าชาวม้า	1. วิทยากรอธิบายขั้นตอนการทอผ้าชาวม้า	1. ใบความรู้ เรื่องการทอผ้าชาวม้า 2. สื่อออนไลน์ 3. วัสดุ อุปกรณ์ของจริง		1 ชั่วโมง	
4. การปฏิบัติการทอผ้าชาวม้า	4. ปฏิบัติการทอผ้าชาวม้าได้	4. การปฏิบัติการทอผ้าชาวม้า	1. วิทยากรสาธิตวิธีการทอผ้าชาวม้าและผู้เรียนลงมือปฏิบัติ 2. วิทยากรและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. ใบงาน การทอผ้าชาวม้า			10 ชั่วโมง

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรวิชาทอผ้าชาวม้า

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
5. คุณค่าของผ้าชาวม้า	5. อธิบายคุณค่าของผ้าชาวม้าได้	5. คุณค่าจากผ้าชาวม้า	1.ผู้เรียนศึกษาใบความรู้จากผ้าชาวม้า 2.วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าจากผ้าชาวม้า 3.วิทยากรสรุปองค์ความรู้	ใบความรู้ เรื่องคุณค่าจากผ้าชาวม้า		1ชั่วโมง	10 ชั่วโมง
6. การจัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อ	6. จัดหาหรือจัดทำกรบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม	6. การจัดหาหรือจัดทำกรบรรจุหีบห่อ	1.วิทยากรอธิบายการจัดทำ/จัดหาและเทคนิคของการทำบรรจุหีบห่อ 2.ให้ผู้เรียนออกแบบและจัดทำบรรจุหีบห่อ	1. ใบความรู้ เรื่องการบรรจุหีบห่อ 2.ตัวอย่างการบรรจุหีบห่อ		1ชั่วโมง	10 ชั่วโมง
7. การคิดต้นทุนกำไร	7.คิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายผ้าชาวม้าได้	7. การคำนวณต้นทุนกำไร	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิดต้นทุน กำไร 2. ให้ผู้เรียนฝึกการคิดต้นทุน กำไร	1. ใบความรู้เรื่องการค้าคำนวณต้นทุนกำไร 2. ใบงาน		30 นาที	
8. ช่องทางการจัดการการตลาดของผ้าชาวม้า	8. อธิบายช่องทางการจัดการการตลาดของผ้าชาวม้าได้	8. ช่องทางการตลาดของผ้าชาวม้า	1. วิทยากรแจกใบความรู้ให้ผู้เรียน 2.วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดการการตลาด	1. ใบความรู้เรื่องช่องทางการตลาด		30 นาที	

ใบความรู้

ผ้าขาวม้า

ผ้าขาวม้า เป็นผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ ส่วนใหญ่ผู้ใช้จะเป็นเพศชาย สามารถใช้ นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด หรือทำเปลกก็ได้ บ้างก็เรียกว่า "ผ้าเคียนเอว"

ผ้าขาวม้ามักมีลักษณะเป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความกว้างประมาณ 2 ศอก ยาวประมาณ 3-4 ศอก เป็นผ้าสำหรับผู้ชายใช้นุ่งแบบลำลอง ความกว้างจึงเท่ากับระยะจากเอวถึงกลางหน้าแข้ง ความยาวเท่ากับ ระยะพันรอบตัวแล้วเหลือเศษอีกเล็กน้อย โดยมากทอเป็นลายตารางเล็กๆ นิยมใช้ด้ายหลายสี อย่างไรก็ตาม ผ้าสีเดียว ที่มีขนาดเท่ากับผ้าขาวม้าลายตารางหมากรุกแบบนี้ หากนำมาใช้นุ่งสำหรับผู้ชาย ก็นิยม เรียกผ้าขาวม้าเช่นกัน ผ้าขาวม้าในประเทศไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ซึ่งคำว่าผ้าขาวม้า เป็นภาษาทางภาคกลาง ส่วนในภาคอีสานบางแห่งเรียกว่าผ้าแพร ซึ่งมักจะได้รับการทอด้วยเครื่องทอผ้าที่ เรียกว่า กี่ และจะทอเป็นขนาดยาวประมาณ 20-30 เมตร ต่อการทอแต่ละครั้งแล้วจึงตัดแบ่งออกเป็นผืน ผืนละ 1 วา หรือ ประมาณ 1 เมตรครึ่ง ดังนั้น บางท้องถิ่นจึงเรียกว่าผ้าแพรวา เรียกตามความยาวของผ้า แต่ละผืน

สีและลวดลายของผ้าขาวม้าจะแตกต่างกันไปตามความนิยมของท้องถิ่นโดยทางภาคกลาง ผ้าขาวม้า จะมีลวดลายเป็นตารางสก๊อต และของภาคอีสานจะเป็นแบบตาเล็ก ๆ

ใบความรู้

วัสดุอุปกรณ์

1. ด้ายโทเร
2. ไหมประดิษฐ์
3. อุปกรณ์ปั่นด้าย
4. อุปกรณ์ควงด้าย
5. อุปกรณ์ชิงด้าย
6. ที่หวีด้าย
7. ที่เก็บตะกอ
8. กระจสวย (ตัววิ่งด้าย)

ใบความรู้

คุณค่าจากผ้าขาวม้า

คุณประโยชน์ของผ้าขาวม้า

1. ใช้นุ่งอาบน้ำ
2. ทำความสะอาดร่างกาย
3. ทำความสะอาดร่างกาย
4. ใช้ซับเหงื่อ
5. ปูรองนั่ง
6. นอนโปกศีระกะกันแดด
7. โปกศีระกะกันแดด
8. ผูกทำเปล
9. ใช้นุ่งอยู่บ้านแทนกางเกง
10. คาดเอว
11. ห่ม - คลุม ร่างกาย
12. ใช้ห่อของแทนย่าม
13. นุ่งกระโจมอกแทนผ้าถุง
14. ปัดฝุ่น - แมลง - ยุง
15. ใช้มัดแทนเชือก
16. ใช้ผลิตเปลี่ยนเสื้อผ้า
17. ม้วนหนุนแทนหมอน
18. บังแดด - ฝน - ลม
19. ทำความสะอาดสิ่งของ - เครื่องใช้
20. ใช้เช็ดตัวแทนผ้าเช็ดตัว
21. ทำผ้าขี้ริ้ว - พรหมเช็ดเท้า (เมื่อชำระแล้ว)
22. ใช้โบกแทนพัด
23. ใช้แทนผ้าพันแผล
24. ทำผ้ากันเปื้อน
25. คลุมโต๊ะ
26. ทำอานามัยสำหรับคุณผู้หญิง
27. ทำผ้าอ้อมสำหรับเด็ก
28. อุปกรณ์การเล่นของเด็ก

ใบความรู้ การบรรจุหีบห่อ

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผลผลิตทั้งหลาย ดังนี้

1. รักษาคุณภาพ และปกป้องตัวสินค้า เริ่มตั้งแต่การขนส่ง การเก็บให้ ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมิให้เสียหายจากการปนเปื้อนจากฝุ่นละออง แมลง คน ความชื้น ความร้อน แสงแดด และการปลอมปน เป็นต้น
2. ให้ความสะดวกในเรื่องการขนส่ง การจัดเก็บมีความรวดเร็วในการขนส่ง เพราะสามารถรวมหน่วยของผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นหน่วยเดียวได้
3. ส่งเสริมทางการตลาด บรรจุภัณฑ์เพื่อการจัดจำหน่ายเป็นสิ่งแรกที่ผู้บริโภคเห็น ดังนั้นบรรจุภัณฑ์จะต้องทำหน้าที่บอกกล่าวสิ่งต่างๆของตัวผลิตภัณฑ์โดยการบอกข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดของตัวสินค้า และนอกจากนั้นจะต้องมีรูปลักษณ์ที่สวยงามสะดุดตาเชิญชวนให้เกิดการตัดสินใจซื้อ

วัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

1. เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเอื้อประโยชน์ด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัย ประหยัด และมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถสื่อสารและสร้างผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยใช้ความรู้แขนงศิลปะเข้ามาสร้างคุณลักษณะ เช่น มีเอกลักษณ์มีลักษณะพิเศษที่ดึงดูดและสร้างการจดจำตลอดจนเข้าถึงความหมายและคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์
3. เพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาคุณภาพสินค้า
4. เป็นตัวชี้บ่งและสื่อสารรายละเอียดสินค้า ดึงดูดผู้บริโภค แสดงถึงภาพลักษณ์
5. เป็นต้นทุนในการผลิตสินค้า เมื่อบรรจุภัณฑ์ดีย่อมมีส่วนช่วยให้มูลค่าสินค้าสูงขึ้น

ใบความรู้

การคำนวณต้นทุนกำไร

ตัวอย่างการคิดต้นทุน กำไร การทอดผ้าขาวม้า

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)			การกำหนดราคาขาย คิดจากต้นทุน + กำไรที่ต้องการ
	1. ด้ายเทโร	1 ใจ	28 บาท	
	2. ไหมประดิษฐ์	1 มัด	30 บาท	
	รวมค่าใช้จ่าย		58 บาท	
	รายได้		100 บาท	กำไร 42 บาท

การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ดังนี้

- กำหนดกำไรที่ต้องการได้จาก กำไร/ต้นทุนที่ต้องการ X ด้วย 100 = 70

ตัวอย่างเช่น

ขาย 100 จากต้นทุน 58 บาท ต้องการกำไรร้อยละ 70

ดังนั้น กำไรที่ต้องการ = $42 / 58 \times 100 \% = 72$

- การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ได้มาจากต้นทุน + กำไร หาดด้วยจำนวนหน่วย

ตัวอย่าง

ทอดผ้าขาวม้า 1 ชิ้น จากต้นทุน 58 บาท และกำไรที่ต้องการ 42 บาท

ฉะนั้น ราคาขายต่อชิ้น = 58 บาท + 42 บาท หาดด้วย 1 ชิ้น = 100 บาท

หมายเหตุ

การกำหนดกำไรที่ต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น ราคาตลาด ลักษณะของสินค้าและบริการ เป็นสินค้าหายาก เป็นสินค้าเฉพาะกลุ่ม หรือมีฤดูกาลเข้ามาเกี่ยวข้องก็สามารถที่จะกำหนดกำไรที่ต้องการสูงได้ การตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายด้วย ถ้าสินค้าโดยทั่วไปมีขายกันแพร่หลาย มีคู่แข่งมากก็ต้องกำหนดกำไรน้อยลงไป

ใบงาน
การคิดต้นทุน กำไร

ผู้เรียน/กลุ่ม.....

เรื่อง.....

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)			1. ให้กำหนดกำไรที่ ต้องการเป็นร้อยละก่อน 2. แล้วคำนวณหาราคาต่อ หน่วยจึงจะทราบรายได้ 3. นำรายได้ที่ได้มาใส่ ตารางนี้
	รวมค่าใช้จ่าย			
	รายได้จากการขาย			
	รวมรายได้			

1. กำไรที่ต้องการ = ต้นทุน \times (ร้อยละของกำไรที่ต้องการหารด้วย100)

2. กำหนดราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุน + กำไร = _____ จำนวนหน่วย

ใบความรู้

ช่องทางการตลาด

ช่องทางจำหน่ายทางตรงมีช่องทางขายดังนี้

- หน้าร้าน
- มีการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

ช่องทางการจำหน่ายโดยอ้อมมีช่องทางการขายดังนี้

- ทางออนไลน์

ขายบนเพจ Facebook เป็นช่องทางที่ง่ายที่สุด คนขายนิยมสูงสุด และก็เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเราได้มากที่สุดเช่นกัน เพราะสมัยนี้ใครๆก็เล่น Facebook กันทั้งนั้น ทำให้สินค้าเราเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายมาก ยิ่งปัจจุบัน Facebook สามารถตั้งงบที่ใช้ลงโฆษณาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายเองด้วยทำให้เปิดเพจขายของบน Facebook อีกช่องทางหนึ่ง

แบบวัดและประเมินผลวิชาทอผ้าชาวมา

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ

- 1.1 เลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ได้เหมาะสมกับประเภทและปริมาณ
- 1.2 ทำความสะอาดบำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง

2. จัดเตรียมวัสดุดิบ

- 2.1 เลือกใช้วัสดุดิบได้อย่างเหมาะสม
- 2.2 เตรียมวัสดุดิบได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 จัดเก็บวัสดุดิบได้อย่างถูกต้องตามประเภทของวัสดุดิบ

3. ทักษะการทำ

- 3.1 ทำได้ตามคุณลักษณะและมีเอกลักษณ์ที่ถูกต้อง

4. ทักษะการจัดตกแต่ง และนำเสนอ

- 4.1 จัดตกแต่งและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ - นามสกุล

หลักสูตร กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (10 คะแนน)
1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (20 คะแนน)	
1.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
1.2 สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
2. ทักษะการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
2.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
2.2 ประเมินโดยให้สาธิต	
2.3 แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
2.4 ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา)	
3. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
3.1 สังเกตผลงาน	
3.2 ตรวจสอบผลงาน	
3.3 มีความคิดสร้างสรรค์	
3.4 ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (100 คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

ลงชื่อ.....วิทยากร

(.....)

บรรณานุกรม

https://www.tori-thailand.com/post/_blg2

<http://th.ml-thread.com/news/the-types-of-sewing-threads-and-their-use-skill-15474447.html>

<https://www.baanlaesuan.com/63086/diy/typeofthread>

<https://www.bag-design.com/>

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. ว่าที่ พ.ต.ดำริห์	ติยะวัฒน์	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
2. นางสาวนัทธมน	สกุลณมรรคา	รองผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
3. นางมาลี	เพ็งดี	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชนแดน
4. นางสาวภัทรธิดา	จันทะวงษ์	ครู
5. นางวารี	ชูบัว	บรรณารักษ์ชำนาญการ

คณะทำงาน

1. นางมาลี	เพ็งดี	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชนแดน
2. นางวารี	ชูบัว	บรรณารักษ์ชำนาญการ
3. นางสาวภัทรธิดา	จันทะวงษ์	ครู
4. นางสมบัติ	มาเนตร์	ครูอาสาสมัครการศึกษาภายนอกโรงเรียน
5. นางสาวลาวัลย์	สิทธิกรวยแก้ว	ครูอาสาสมัครการศึกษาภายนอกโรงเรียน
6. นางสาวเยาวดี	โสดา	นักจัดการงานทั่วไป
7. นางสาวมุจลินท์	ภูยาธร	ครู กศน.ตำบล
8. นางสาวพัชราภรณ์	นริศชาติ	ครู กศน.ตำบล
9. นางสาวลดาพรรณ	สุทธิพันธ์	ครู กศน.ตำบล
10. นางสาวรวงคณา	น้อยจันทร์	ครู กศน.ตำบล
11. นางสุรัตน์	จันทะไพโร	ครู กศน.ตำบล
12. นางสาวณัฐชา	ทาแน่น	ครู กศน.ตำบล
13. นางผกาพรรณ	มะหิทธิ	ครู กศน.ตำบล
14. นายปณณวัฒน์	สุขมา	ครู กศน.ตำบล
15. นายศิวนิชญ์	อัครสัมฤทธิ์	ครู กศน.ตำบล
16. นางสาวกัญญาณัฐ	จันปัญญา	ครู ศรช.ตำบล
17. นายพีรพล	รินแก้ว	ครู ศรช.
18. นางสาวสริน	กวยแก้ว	ครู ศรช.
19. นางสาวพัชรมัย	จันทะไพโร	ครู ศรช.

รวบรวมข้อมูลและจัดทำเล่ม

นางสาวรวงคณา	น้อยจันทร์	ครู กศน.ตำบล